

Kulturmiljöprogram Ö - Beskrivning

Historik

Enligt skrivna dokument från 1400-talet stavades bynamnet "Ödhan". Från början av 1500-talet fanns tre gårdar i byn. Vid laga skiftet på inägorna åren 1853-55 flyttades tre hemman och ett torp. Laga skifteshandlingarna beskriver gårdsanläggningarna ingående. Hemman nr 1 får exemplifiera en sådan beskrivning. "Mangårdsbyggnad i bristfälligt skick, 8 knytt (knutad) 25,5 alnar lång, 11 alnar bred, täckt med näver och bräder, takveden bristfällig, 15 varv hög på väggbandet. Byggnaden består av 3 rum, tarvar reparation. Kök med spis och rappning på väggarna. Sal och förstugukammare med eldstäder i vardera jämte förstuga och brokvist. Hela byggnaden bristfällig". I övrigt bestod gårdsanläggningen av bryggstugubyggnad, stallbyggnad med hemlighus och redskapshus, loge, hässja, ladugårdsbyggnad, svinhus, vedlider, bastu, sommarfåhus, härbre och stenkällare. Troligen var de flesta av gårdsanläggningarna i Ö disponerade på detta sätt.

En välbevarad mangårdsbyggnad i sekelskiftesstil på Ö 1:9.

(ligger nu på fastigheten Ö 5:1)

Beskrivning

Ö är en utpräglad jordbruksby som ligger norr om Ljungan med odlingsmarken i söderläge. Bebyggelsen är uppförd under 1800- och 1900-talet. Bebyggelsen består av ett flertal välbevarade gårdsanläggningar med sals- och helkorsbyggnader. Här finns också halvkorsbyggnader och enkelstugor. Till gårdsanläggningarna hör gårdshus, ladugårdslängor, härbren och logar. Odlingslandskapet är vid god hävd. Vid västra delen av området finns odlingsrösen som minner om det arbete man lade ner för att bryta mark till odling.

Rekommendationer

Byn är utvärderad och tillhör en av de större kulturmiljöerna inom Ånge kommun. Ett bevarande av denna miljö med omgivande, välhävdat odlingsmark förutsätter att odlingsmarken hålls vid god hävd. Vid åtgärder och renovering av befintlig bebyggelse bör varsamhet iaktagas så att exteriören ej förvanskas. Här gäller framförallt val av material, färg och volym. Nyttillskott inom området bör anpassas till den omgivande bebyggelsen och får ej dominera miljön eller landskapsbilden.